

SVOBODA IZRAŽANJA AKTERJEV V PRAVOSODJU: SOOČANJE Z IZZIVI VLADAVINE PRAVA V EVROPI

SPLETNA ČEZMEJNA IZOBRAŽEVALNA DELAVNICA ZA SODNIKE, TOŽILCE,
ODVETNIKE IN DRUGE PRAVNIKE

Datum 20.-21. oktober 2021
Čas 13.30-17.00 in 13.30-16.15
Organizator Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani

Razpis za udeležence

Izobraževanje je organizirano v okviru projekta TRIAL (*TRust, Independence, Impartiality and Accountability of judges and arbitrators safeguarding the rule of Law under the EU Charter*) (projekt št. 853832, JUST-JTRA-EJTR-AG-2018), ki ga financira Evropska komisija. Projekt TRIAL na področju vladavine prava v Evropi, vzajemnega zaupanja, sodniške neodvisnosti, nepristranskosti in odgovornosti zagotavlja orodja za usposabljanje in izobraževalne aktivnosti (glej spletno stran projekta na tej [povezavi](#)).

O čem bo govora na čezmejni izobraževalni delavnici?

Čezmejna izobraževalna delavnica bo naslovlila dve medsebojno povezani temi: svobodo izražanja akterjev v pravosodju in vladavino prava v Evropi.

V zadnjih letih je v nekaterih državah članicah prišlo do izjemnega upada vladavine prava, ene od bistvenih vrednot, na kateri, po določbi 2. člena PEU, temelji Evropska unija. Pravosodne reforme so na Poljskem in Madžarskem povzročile strukturni zlom. Tako glede tamkajšnjega sodstva ni več mogoče govoriti o neodvisnosti in nepristranskosti (C-791/19, § 64). Čeprav druge države članice za enkrat razmeroma uspešno kljubujejo, postaja vedno bolj vprašljivo, ali so njihove institucije dovolj odporne proti sedanjim in prihodnjim poskusom spodkopavanja neodvisnosti njihovih pravosodnih sistemov.

Na ta razvoj dogodkov sta se odzivali SEU in ESČP. Obe sodišči sta se na primer obširno ukvarjali z vprašanjem skladnosti nacionalnih sistemov odgovornosti akterjev v pravosodju s pravom EU in EKČP (C-585/18, C-624/18, in C-625/18, C-83/19, C-127/19 in C-195/19, C-355/19; C-791/19, *Baka proti Madžarski, L.P. in Carvalho proti Portugalski, Guz proti Poljski, Kövesi proti Romuniji, Panioglu proti Romuniji*). Ta delavnica zato obravnava najnovejše evropske standarde o odgovornosti in svobodi izražanja pravniških poklicev ter poskuša razumeti njihovo vlogo za odzivanje na grožnje vladavini prava, ki ne izvirajo le iz (populističnih) vlad, ampak tudi iz tretje veje oblasti same.

Akterji v pravosodju, zlasti sodniki in tožilci, tradicionalno ne izražajo svojega mnenja, ker želijo ohraniti svojo nepristranskost in avtoriteto svojih institucij. Ta dolžnost zadržanosti se

šteje za predpogoj za zaupanje javnosti, ki je potrebno za uspešno izpolnjevanje vloge pravosodja v demokratični družbi. Toda dandanes se akterji v pravosodju večkrat kot kadarkoli prej znajdejo v zahtevnem položaju: veže jih (moralna) dolžnost, da se odzovejo na napade na vladavino prava, vendar jih izpolnitev te zaveze lahko izpostavi disciplinskim in drugim sankcijam.

Ali bi na sedanje preizkušnje za neodvisne pravosodne sisteme lahko gledali kot na poziv k prevpraševanju dolžnosti diskretnosti in morda k prilagoditvi obstoječih pravil, zlasti ker je predstava, da morajo biti akterji v pravosodju zadržani, lahko zlorabljena kot izgovor za discipliniranje neodvisno mislečih? Katera so tveganja, če prepustimo več svobode (izražanja) akterjem v pravosodju? Katere so pomanjkljivosti udejanjanja vladavine prava preko konkretnih sodnih postopkov in katere bi bile lahko prednosti odkrivanja novih sredstev za zaščito te temeljne vrednote EU? Kaj pa grožnje od znotraj, kako nasloviti slednje brez krnitve ugleda sodišč? Ali kratkoročne koristi sankcioniranja kritikov pravosodja pretehtajo nad potencialno dolgoročno krepitvijo pravosodnega sistema, ki jo lahko prinese kritika? Ta delavnica bo odprla ta in številna druga vprašanja, ne da bi nujno ponudila jasne odgovore. Namesto tega si bo prizadevala udeležence opremiti s pravnim znanjem o obsegu in vsebini njihove svobode izražanja, pa tudi o procesnih jamstvih in možnostih za njeno zaščito, s čimer jih želi opolnomočiti za obrambo vladavine prava pri svojem vsakodnevnem delu in drugod.

Metodologija

Izobraževanje bo zajemalo:

- dve popoldanski spletni delavnici, ki vključujeta:
  - predavanja in razpravo o širšem sociološko-političnem kontekstu, ki vpliva na pravosodne sisteme in vsakdanje izzive pravnikov, ter o najnovejši evropski in nacionalni sodni praksi;
  - obravnavo hipotetičnega primera, kjer bodo udeleženci v manjših skupinah razpravljali o resničnih pravnih vprašanjih prek primera, ki posnema dejanske izzive;
  - okroglo mizo z interaktivno razpravo.
- gradivo za pripravo, ki bo registriranim udeležencem dostopno pred izobraževanjem. Zlasti bo omogočen dostop do TRIIAL spletne platforme, ki vsebuje module, med katerimi je eden zasnovan posebej za potrebe tega izobraževanja, drugi vsebuje osnovne poudarke glede vladavine prava v EU in mehanizmov za njeno uresničevanje, tretji pa se nanaša na odgovornost in svobodo izražanja pravnih poklicev. Prav tako bo omogočen dostop do spletne podatkovne zbirke, ki vsebuje izbor najbolj relevantne evropske in nacionalne sodne prakse, ki je povzeta in analizirana v angleškem jeziku.

Komu je izobraževanje namenjeno?

Sodnikom, državnim tožilcem, odvetnikom in drugim pravnikom.

Izobraževanje je odprto vsaj 30 udeležencem iz katerekoli članice EU in je brezplačno. Udeleženci bodo prejeli potrdilo o udeležbi.

Jezik

Delovni jezik bo angleščina, z izjemo zadnje okrogle mize, ki bo potekala v slovenščini s simultanim prevajanjem v angleščino. V primeru izkazanega interesa, bo simultano prevajanje iz angleščine v slovenščino zagotovljeno tudi pri aktivnostih, ki bodo potekale v angleščini. Prosimo, da v svoji prijavi navedete, če želite tovrstno prevajanje. Slednje na izbirni postopek ne vpliva.

Kaj lahko pričakujete od izobraževanja

Na čezmejni izobraževalni delavnici si bomo prizadevali, da boste po koncu:

- razumeli glavne pravne dileme glede vladavine prava v Evropi;
- pridobili znanje in sposobnost kritično oceniti evropske pravne možnosti za varstvo svobode izražanja akterjev v pravosodju;
- razumeli grožnje za vladavino prava, ki obstajajo tako zunaj kot znotraj pravosodja, in svojo vlogo pri zaščiti te temeljne vrednote EU;
- seznanjeni s standardi ESČP glede svobode izražanja akterjev v pravosodju in z najnovejšo prakso SEU, ki odpira nove možnosti za varstvo te pravice;
- sposobni opredeliti standard učinkovitega sodnega varstva iz člena 19 Pogodbe o Evropski uniji in seznanjeni z razlikami med členom 19 PEU, členom 267 PDEU in členom 47 Listine o temeljnih pravicah EU z vidika njihovega obsega, namena in ravni varstva;
- razumeli različne podlage za razumevanje položaja svobode izražanja različnih skupin pravnikov znotraj pravosodnega sistema;
- znali presoditi, ali je Listina v konkretnem primeru uporabljiva ali ne;
- seznanjeni s nacionalno sodno prakso glede svobode izražanja akterjev v pravosodju;
- sposobni presoditi, ali je za odločitev v konkretni zadevi treba SEU postaviti predhodno vprašanje;
- imeli možnost postati član/ica mreže pravnikov (sodnikov, odvetnikov, tožilcev, akademikov), ki se ukvarjajo s podobnimi zadevami, in vam bo tako omogočena podpora pri vašem delu.

Izbirni postopek

Delavnica ponuja 30 mest za sodnike, državne tožilce, odvetnike, državne odvetnike, pravnike v državnih organih in na ministrstvih ipd. iz katerekoli države EU. Vabljeni ste, da v skladu s spodaj navedenimi zahtevami svoje prijave oddate do **28. septembra 2021 4. oktobra 2021** na mohor.fajdiga@pf.uni-lj.si.

Zahteve za prijavo

1. CV v angleščini ali slovenščini;
2. Kratko motivacijsko pismo v angleščini ali slovenščini, v katerem navedite, zakaj ste se odločili prijaviti, kaj bi z udeležbo na izobraževanju pridobili in kako bi lahko pripomogli k ciljem projekta TRIIAL. Motivacijsko pismo naj ne bo zgolj ponovitev podatkov iz CV. Rezultati izbirnega postopka bodo znani 5. oktobra 2021.

Kriteriji za izbor

Cilj izbirnega postopka je prepoznati posameznike, ki bi lahko učinkovito in pomembno prispevali k razširjanju rezultatov projekta. Zato se od kandidatov pričakuje splošno poznavanje tematike in izkušnje s področja delavnice. Ne zahteva se, da so se kandidati v preteklosti udeležili podobnih izobraževanj, poleg tega morebitna taka udeležba ni ovira za izbor. Znanje angleščine ni pogoj.

Izbirni postopek bo upošteval naslednje kriterije:

1. Načelo enkratnega sodelovanja: osebe, ki so že sodelovale na kateri od izobraževalnih aktivnosti projekta TRIIAL, so lahko izbrane izjemoma. Izjeme so v diskreciji Univerze v Ljubljani v soglasju s koordinatorjem projekta, Centre for Judicial Cooperation, European University Institute;
2. Spolna uravnoveženost;

3. Starostna uravnoteženost.

Udeležence prosimo, da izobraževanju namenijo potreben čas. Izbrani kandidati se morajo udeležiti delavnice v celoti in se nanjo pripraviti tako, da vnaprej preberejo relevantno gradivo. Od izbranih kandidatov se pričakuje tudi, da so pripravljeni za aktivno sodelovanje na izobraževanju.

Kontaktna oseba in splošne informacije

Za kakršnekoli informacije glede delavnice ali vprašanja glede razpisa za udeležence, se obrnite na Mohorja Fajdigo: mohor.fajdiga@pf.uni-lj.si.

Program

Sreda, 20. oktober, 13.30–17.00 (odprto za vse zainteresirane)

13.30 Uvodni nagovor in predstavitev projekta TRIIAL

Jerca Kramberger Škerl | prodekanja in predsednica Komisije za raziskovalno in razvojno delo na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

Saša Zagorc | član skupine TRIIAL | prodekan Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

Prvi panel: Legal Institutions under Stress: Lessons Learned, Questions Ahead / Pravne institucije na preizkušnji: Pridobljene izkušnje in odprta vprašanja

---

Moderator: Madalina Moraru | članica skupine TRIIAL, Centre for Judicial Cooperation, European University Institute | Judicial Studies Institute – JUSTIN, Masaryk University

13.45 Can Law Protect Democracy? Legal Institutions as “Speed Bumps” / Ali lahko pravo varuje demokracijo? Pravne institucije kot ležeči policaji

Bojan Bugarič | School of Law, University of Sheffield

14.05 The Lawyers v. Law Graduates: on the Role of *LAWYERS* in Upholding the Rule of Law / Pravniki proti diplomantom prava: o vlogi PRAVNIKOV pri vzdrževanju vladavine prava

Tomasz Koncewicz | član skupine TRIIAL, University of Gdansk

14.25 Coping with the Authoritarian Takeover of Justice: The Polish Experience / Soočanje z avtoritarnim prevzemom sodstva: poljska izkušnja

Jarosław Gwizdak | član skupine TRIIAL, Institute for Law and Society - INPRIS | nekdanji poljski sodnik

14.45 Backsliding into Judicial Oligarchy? The Cautionary Tale of Georgia's Failed Judicial Reforms, Informal Judicial Networks and Limited Access to Leadership Positions / Opozorilo iz Gruzije o propadlih pravosodnih reformah, neformalnih sodnih omrežjih in omejenem dostopu do najvišjih položajev

Nino Tsereteli | Judicial Studies Institute - JUSTIN, Masaryk University

15.05 razprava

15.20 odmor

Drugi panel: Protecting Freedom of Expression of Legal Professionals: Standards and Avenues / Varstvo svobode izražanja akterjev v pravosodju: standardi in možnosti

---

Moderator: Raluca Bercea | članica skupine TRIIAL, National Association of the Romanian Bars (UNBR) | Faculty of Law, University of Timișoara

15.30 The Freedom of Expression of the Judge under Article 10 ECHR / Svoboda izražanja sodnika po 10. členu EKČP

Sietske Dijkstra | sodnica na Court House of Groningen

15.50 The Role of EU Law in Protecting the Freedom of Expression of Legal Professionals / Vloga prava EU pri varstvu svobode izražanja akterjev v pravosodju

Nicole Lazzerini | članica skupine TRIIAL, izredna profesorica prava EU, University of Florence (Department of Legal Sciences).

16.10 odmor

16.15 Freedom of Expression of Legal Professionals before the National Courts: Presentation of national Case-law / Svoboda izražanja akterjev v pravosodju pred nacionalnimi sodišči: predstavitev nacionalne sodne prakse

Tiago Fidalgo Freitas | Lisbon Public Law, University of Lisbon

Federica Casarosa | Centre for Judicial Cooperation, European University Institute

Mohor Fajdiga | član skupine TRIIAL, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani

16.45 razprava

17.00 konec prvega dneva

Četrtek, 21. oktober, 13.30-16.15 (samo za udeležence izbrane na razpisu)

Freedom of Expression of Lawyers versus Protection of the Authority of the Judiciary: Hypothetical Case Scenario / Svoboda izražanja odvetnikov proti varstvu avtoritete sodstva: hipotetični primer

---

13.30 Hipotetični primer - uvodna predstavitev

Mohor Fajdiga | član skupine TRIIAL, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani

13.45 Obravnava hipotetičnega primera po manjših skupinah

14.30 Predstavitev ugotovitev, doseženih v delovnih skupinah na plenumu

15.00 odmor

Okrogla miza: Sodniki kot državljani - čas za konec samoizolacije?

(v slovenščini s simultanim prevajanjem v angleščino)

Moderator: Saša Zagorc | član skupine TRIIAL | prodekan Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

15.15 Pogledi

Vesna Bergant Rakočević | podpredsednica Višjega sodišča v Ljubljani | predsednica Slovenskega sodniškega društva

Simona Toplak | odgovorna urednica Financ

Jasna Zakonjšek | Odvetnica pri Odvetniški pisarni Zakonjšek

Boštjan Zalar | višji sodnik svetnik na Upravnem sodišču Republike Slovenije | izredni profesor na Univerzi v Ljubljani | predsednik evropske veje Mednarodnega združenja sodnikov za področje beguncev in migracij | ad hoc sodnik ESČP

15.35 Razprava z udeleženci izobraževanja

16.10 Zaključne misli

Saša Zagorc | član skupine TRIIAL | prodekan Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

Mohor Fajdiga | član skupine TRIIAL, Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani

16.15 konec drugega dneva